Aleg. 91

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła Waygarta w sprawie rozkładu kosztów stałego kwaterunku.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą sejmową z d. 30. Września b. r. L. 531 przekazany został komisyi administracyjnej wniosek posła Waygarta w sprawie rozkładu kosztów stałego kwaterunku.

Na posiedzeniu z 28. Września 1882 powziął Wysoki Sejm uchwałę tej treści:

Sejm przechodzi do porządku dziennego nad projektem rządowym do ustawy o równym podziale ciężaru kwaterunku wojskowego.

Wspomniany projekt do ustawy zamierzał sprowadzić rozkład w ciężarze kwaterunkowym, wprowadzając dopłaty z funduszu krajowego do wynagrodzenia płaconego dziennie przez skarb wojskowy od stałego kwaterunku. Myśl ta rozłożenia ciężaru kwaterunkowego przez dopłaty z funduszu krajowego nie znalazła przychylnego przyjęcia.

Wydział krajowy w sprawozdaniu z 19. Września 1881 L. 37.800 oświadczył się stanowczo przeciw wszelkim dopłatom, jako drodze obciążającej budżet krajowy na zawsze, lub na długi przeciąg lat a zgoła nie wiodącej do zamierzonego celu.

Komisya administracyjna w sprawozdaniu z 18. Października 1881 wypowiedziała swoje zapatrywanie, że o ile dopłaty te przychodziłyby do rąk gmin, które dostarczają budowli na koszary, byłoby ulgą dla budżetu gminnego a pośrednio dla miejscowej ludności, o ile zaś dopłaty te udzieloneby były prywatnym przedsiębiorcom, stałyby się dodatkiem jeszcze do korzyści jakich szukali i jakie w tem prawdopodobnie znaleźli, skoro nie mając obowiązku dostarczyli koszar dla wojska, zatem zupełnie nieusprawiedliwionym wydatkiem z funduszu krajowego. Cel zaś, do którego dążyć należy, jeżeli się chce istotnie ulgę sprowadzić w ciężarze kwaterunkowym, to jest budowa koszar, nie zostałby osiągnięty, albowiem największa część przypadłaby na koszary obecnie już istniejące w znacznej części wadliwe. Z tych powodów komisya administracyjna oświadczyła się wówczas przeciw dopłatom kwaterunkowym z funduszu krajowego.

Następnie w roku 1882 wniósł c. k. Rząd projekt do ustawy kwaterunkowej, który przekazany został komisyi administracyjnej do zbadania. Projekt ten był rezultatem ankiety, w której skład wchodzili reprezentanci Namiestnictwa, c. k. generalnej komendy i Wydziału krajowego. Wspomniony projekt wprowadza dopłaty z funduszu krajowego do wynagrodzenia, które ponosi skarb Państwa,

mianowicie 1 centa dziennie od żołnierza a pół centa od konia. W dotyczącem sprawozdaniu Wydziału krajowego wykazano, że proponowane dopłaty wynosiłyby przy ówczesnym stanie załogi wojskowej w kraju a nie mającej pomieszczenia w koszarach eraryalnych, kwotę 62.946 zł., zaś z tej kwoty 47.000 zł. przypadłyby na koszary już istniejące, a pozostały fundusz byłby zbyt mały, aby mógł służyć za zachętę do budowy koszar. Z tych powodów komisya administracyjna postawiła wniosek, aby Wysoki Sejm przeszedł do porządku dziennego nad projektem rządowym a natomiast podniósł roczny kredyt na udzielenie pożyczek zwrotnych bezprocentowych z 60.000 zł. na 120.000 zł. W dyskusyi nad tym wnioskiem podniesiono, że §. 23 ustawy państwowej z dnia 11. Czerwca 1879 sprzeciwia się ustawom zasadniczym, albowiem ciężar kwaterunku dotyczyć powinien całej monarchii, a nie pojedynczych krajów i że dokąd reprezentacya krajowa postanowienie §. 23 nie przyjmie i nie zastósuje, dopóty §. ten pozostanie teoryą bez praktycznego znaczenia.

Podniesiono dalej, że §. 23 nie nakłada ciężaru kwaterunku na fundusz krajowy i, że 2. ustęp tego §. zostawia staranie o równy ile można rozdział tego ciężaru reprezentacyi krajowej oraz, że do ustanowienia tego rozdziału ustawa potrzebną nie jest i że uchwała będzie dostateczną. W myśl więc tego zapatrywania, które większość Sejmowa podzielała, uchwałą z 28. Września 1882 przeszedł Wysoki Sejm do porządku dziennego nad projektem do ustawy kwaterunkowej i przyzwolił wyższy kredyt. Wreszcie w ciągu bieżącej sesyi sejmowej komisya administracyjna w sprawozdaniu o wniosku Wydziału krajowego w sprawie dalszego kredytu na budowę koszar, ponowiła swoje dawniejsze zapatrywanie, a Wysoki Sejm za jej wnioskiem uchwalił znowu kwotę 120.000 zł. corocznie przez lata 1885, 1886 i 1887 jako bezprocentową pożyczkę na cele budowy koszar.

Z tych wszystkich uchwał wypływa, że Wysoki Sejm jest stale tego przekonania, iż §. 23 powołanej ustawy państwowej lubo nazywa ciężar kwaterunkowy ciężarem krajowym, jednak na fundusz krajowy nie nakłada go i że sposób rozłożenia tego ciężaru wewnątrz kraju za wyłączną swoją atrybucyę uważa, oraz stwierdza, iż przyjęty przez niego sposób udzielania pożyczek bezprocentowych jest w stosunkach naszych możliwie równym i korzystnym rozkładem.

Wniosek posła Waygarta dąży ponownie do zaprowadzenia ustawy kwaterunkowej krajowej, stoi więc w sprzeczności z zasadami i uchwałami wyżej przytoczonemi, ale nie tylko z tych motywów, także względy na użyteczność nie przemawiają za zmianą dotychczasowego kierunku. Stan załogi w kraju zwiększył się od r. 1882. tak, że przy dopłacie do ciężarów kwaterunkowych nawet bardzo skromnej, kwota obciążająca rocznie budżet musiałaby być znaczną; przeważnie korzystałyby z tego funduszu już istniejące koszary a gminy nie wiele by zyskały. Czy zaś chęć do budowy koszar by się zwiększyła, należy wątpić — z drugiej strony otrzymana znaczniejsza kwota na raz jako bezprocentowa pożyczka jest często większym bodźcem do przedsiębiorstwa jak nieznaczny roczny zasiłek. Pomijając wreszcie te okoliczności i wywody, komisya administracyjna zadaje sobie pytanie, czy wniosek p. Waygarta jest na czasie czy nie, a co do tego musi odpowiedzieć stanowczo przecząco. Wszak Wysoki Sejm bardzo niedawno, bo 25 Września r. b. orzekł, że w kwestyi kwaterunkowej stoi na tej samej zasadzie, którą już nie raz stwierdził i że będzie przychodził nadal gminom z pomocą w drodze kredytu. Czy można dziś żądać od tej samej komisyi administracyjnej, aby wystąpiła z motywami i wnioskiem wręcz przeciwnym, i aby uznała, że to co przed kilkunastu dniami było dobrem, teraz nie jest wystarczającem i że trzeba wejść na inną drogę? Czy może Wysoki Sejm uchwaliwszy kredyt na trzy lata w kwocie 360.000 zł. przyznać, uchwalając inny wniosek, że ten wydatek będzie nieproduktywny i należy dopłatami zachęcać miasta do budowy koszar? — Zdaniem komisyi administracyjnej trzeba przekonać się o użyteczności lub nieużyteczności obranego systemu, wyczekać w każdym razie te trzy lata, na które kredyt został uchwalony, a zbadawszy skutki dopiero wtenczas orzec, czy droga przez Wysoki Sejm obrana jest właściwą, ododpowiednią interesom kraju, czy nie, i o ile należy od niej odstąpić, szukając innego sposobu załatwienia sprawy kwaterunkowej; dziś wszelkie zmiany uważa komisya za przedwczesne i nieusprawiedliwione.

Równocześnie i na tych samych motywach opierając się, załatwia komisya administracyjna petycyę miasta Lwowa o zaprowadzenie ustawy kwaterunkowej dla całego kraju, względnie dla miasta Lwowa i petycyę gminy miasta Krakowa z żądaniem: 1) zwrotu z funduszu krajowego kwoty 33.498 zł. 46 ct. wydanej w przeciągu czasu od 1. Lipca 1879 r. do końca 1883 r. na stały kwaterunek oficerski; 2) wypłacenia z funduszu krajowego począwszy od 1. Stycznia 1884 przez lat piętnaście do należytości ze Skarbu Państwa wypłacanych jeszcze dodatku rocznego w takiej wysokości, aby wydatek na zakupno i przerobienie koszar obrony krajowej wraz z procentem 6% zupełnie został amortyzowany.

Na podstawie tych wywodów i powyższe okoliczności zważywszy, komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. „Sejm przechodzi do porządku dziennego nad wnioskiem posła Waygarta w sprawie rozkładu kosztów stałego kwaterunku“.

II. „Nad petycyą gminy miasta Lwowa L. 479 o zaprowadzenie ustawy kwaterunkowej i nad petycyą gminy miasta Krakowa L. 292 o zwrot wydatków stałego kwaterunku w czasie od 1. Lipca 1879. po koniec roku 1883. poniesionych, oraz o wypłacenie przez lat 15 od 1. Stycznia 1884. r. poczynając, do należytości ze Skarbu Państwa rocznie wypłacanych, dodatku w takiej wysokości, aby wydatek na zakupno i przerobienie koszar obrony krajowej, wraz z procentem 6% zupełnie został amortyzowany — Sejm przechodzi do porządku dziennego“.

Lwów 14. Października 1884.

Zastępca przewodniczącego:

K. Badeni.

Sprawozdawca:

Adam Jędrzejowicz.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.